

DOI: <https://doi.org/10.36719/2706-6185/57/135-140>

Anar İsgəndərov
Bakı Dövlət Universiteti
magistrant
<https://orcid.org/0009-0001-3489-9697>
anarisndrov064@gmail.com

Xarici investisiyaların Azərbaycan turizminə cəlb olunmasında mövcud maneələr və risklərin idarə olunması

Xülasə

Məqalədə Azərbaycan Respublikasının turizm sektoruna xarici investisiya axınlarının artırılması istiqamətində qarşıya çıxan hüquqi, siyasi və institusional maneələr sistemli şəkildə təhlil olunur. Qlobal tendensiyalar göstərir ki, turizm sektoru artıq yalnız mədəni və istirahət yönümlü sahə deyil, həm də mühüm iqtisadi dəyər formalaşdıran sahələrdən birinə çevrilmişdir. Bu səbəbdən investisiya mühiti, xüsusilə hüquqi sabitlik və risklərin idarə olunması məsələləri xarici sərmayədarlar üçün əsas göstəricilərdən biridir. Məqalədə siyasi qeyri-müəyyənliklər, hüquqi mexanizmlərin qeyri-effektiv tətbiqi, uzunmüddətli müqavilələrin sabitliyi və mübahisələrin səmərəli həlli kimi əsas problemlər araşdırılır.

Tədqiqatda mübahisələrin beynəlxalq arbitrajla həlli imkanları, Azərbaycanın ikitərəfli investisiya sazişlərindən irəli gələn öhdəlikləri və investorlara təqdim edilə biləcək hüquqi-maliyyə təminat mexanizmləri təhlil edilir. Bundan əlavə, dövlət zəmanətləri, sığorta fondu modelləri və MIGA/ICSID kimi beynəlxalq strukturların imkanları araşdırılaraq tövsiyə xarakterli yanaşmalar irəli sürülür. Məqalənin nəticəsi olaraq, hüquqi bazanın təkmilləşdirilməsi və sektoral investisiya siyasətinin çevikləşdirilməsi ilə turizm sektoruna yönələn xarici sərmayələrin davamlı şəkildə artması üçün konkret hüquqi, iqtisadi və institusional tədbirlərin əhəmiyyəti vurğulanır.

Açar sözlər: *xarici investisiya, turizm sektoru, hüquqi risklər, arbitraj, BIT, hüquqi təminat, maliyyə zəmanətləri, ICSID, mübahisələrin həlli*

Anar İsgəndərov
Baku State University
Master's student
<https://orcid.org/0009-0001-3489-9697>
anarisndrov064@gmail.com

Managing Existing Obstacles and Risks in Attracting Foreign Investment to Azerbaijani Tourism

Abstract

This article provides a systematic analysis of the legal, political, and institutional barriers to attracting foreign investment in the tourism sector of the Republic of Azerbaijan. Global trends show that tourism is no longer limited to cultural and leisure dimensions; it has become one of the leading sectors generating significant economic value. Therefore, the investment climate — particularly legal certainty and risk management — plays a critical role in foreign investors' decision-making processes. The paper explores key challenges such as political uncertainties, inconsistencies in the implementation of legal norms, long-term contract stability, and the efficiency of dispute resolution mechanisms.

The study focuses on the role of international arbitration in resolving investor–state disputes, assesses Azerbaijan's bilateral investment treaties (BITs), and investigates possible legal and financial safeguard mechanisms that can enhance investor confidence.

It further examines the potential role of state-backed guarantees, risk insurance funds, and international platforms such as MIGA and ICSID in mitigating sector-specific risks. Based on the analysis, the article concludes by emphasizing the importance of improving the legal framework and developing a more adaptive investment policy for the tourism sector. These reforms are essential to ensure the long-term, stable inflow of foreign capital into the industry and to strengthen Azerbaijan's position as an attractive tourism investment destination.

Keywords: *foreign investment, tourism sector, legal risks, arbitration, BITs, investment protection, financial guarantees, ICSID, dispute resolution*

Giriş

Müasir dövrdə turizm sektoru yalnız iqtisadi artımın mühüm istiqaməti deyil, eyni zamanda regional sabitliyin və beynəlxalq inteqrasiyanın gücləndirilməsində strateji vasitə rolunu oynayır. Azərbaycan Respublikasında da turizmin inkişafı prioritet sahə kimi müəyyən olunmuş, bu məqsədlə genişmiqyaslı infrastruktur layihələri və təşviq mexanizmləri həyata keçirilmişdir. Bununla belə, turizm sektoruna xarici investisiyaların cəlb olunması qarşısında hələ də bir sıra hüquqi, siyasi və inzibati maneələr mövcuddur.

Tədqiqat

Xarici sərmayədarlar üçün investisiya qərarlarının verilməsində yalnız sektorun iqtisadi potensialı deyil, həm də müvafiq hüquqi təminatlar, siyasi sabitlik və şəffaf idarəetmə mühüm rol oynayır. Xüsusilə işğaldan azad edilmiş Qarabağ və Şərqi Zəngəzur bölgələrinin bərpası və turizmə açılması kontekstində bu amillərin hər birinin spesifik əhəmiyyəti vardır. Ərazilərdə turizm fəaliyyətlərinin genişləndirilməsi, yalnız yerli investisiyalar hesabına deyil, həm də xarici kapitalın fəal iştirakı ilə mümkün ola bilər (Aslanov, 2023).

Bununla yanaşı, xarici investisiyaların cəlb olunmasında siyasi qeyri-müəyyənliklər, hüquqi qeyri-sabitlik, mübahisələrin effektiv həlli mexanizmlərinin məhdudluğu və bürokratik çətinliklər kimi risklər investorların qərarlarına bilavasitə təsir edən əsas amillərdir. Bu səbəbdən, beynəlxalq investisiya sazişləri çərçivəsində hüquqi təminatların artırılması, arbitraj mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi və maliyyə risklərinin dövlət zəmanəti ilə azaldılması kimi tədbirlər strateji əhəmiyyət kəsb edir.

Məqalənin məqsədi, Azərbaycan turizm sektoruna xarici investisiya axınının sürətləndirilməsi qarşısında duran əsas hüquqi və institusional maneələri araşdırmaq, mövcud riskləri təhlil etmək və onların idarə olunması istiqamətində tövsiyələr verməkdir. Tədqiqat həm nəzəri-hüquqi, həm də praktiki müstəvidə xarici investisiya təhlükəsizliyinin təmin edilməsinin yollarını araşdırmağa yönəlmişdir (Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi, 1999).

1.1. Siyasi, hüquqi və bürokratik risklərin analizi

Xarici investisiyaların turizm sektoruna cəlb olunmasında qərarverici faktor kimi investisiya mühitinin sabitliyi və proqnozlaşdırıla bilməsi xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Azərbaycan kimi inkişaf etməkdə olan ölkələrdə bu mühitin keyfiyyəti isə, ilk növbədə, siyasi sabitlik, hüquqi çərçivənin effektivliyi və bürokratik prosedurların şəffaflığı ilə müəyyən olunur (OECD, 2015).

Azərbaycanın ümumi siyasi sabitliyi, regiondakı digər ölkələrlə müqayisədə daha üstün görünərsə də, geosiyasi risklər, o cümlədən Ermənistanla bağlı həll olunmamış sərhəd məsələləri, bəzi investorlar üçün potensial qeyri-müəyyənlik yarada bilər. Turizm sektoru üçün planlaşdırılan irimiqyaslı layihələr – hotellər, kurort kompleksləri, ekoturizm infrastrukturunu – uzunmüddətli kapital qoyuluşu tələb etdiyi üçün investorlar adətən sabit və öncədən proqnozlaşdırılan mühit axtarırlar. Siyasi çəkişmələrin və ya sərhəd insidentlərinin bu cür layihələrə təsir potensialı xarici investorlar üçün risk elementi kimi qiymətləndirilir.

Hüquqi risklər sahəsində əsas problem investisiyaların qorunmasına dair normativ-hüquqi bazanın tətbiqi təcrübəsindəki qeyri-müəyyənliklərdir. Investisiya fəaliyyətini tənzimləyən qanunvericilikdə ümumi müddəalar yer alsada, onların praktiki tətbiqi, məhkəmə sisteminin şəffaflığı, mübahisələrin beynəlxalq arbitrajla həllinə yönəlmiş prosedurlar investorlar üçün tam etibarlı zəmin yaratmaya bilər. "İnvestisiyaların təşviqi haqqında" qanunvericilik aktlarında nəzərdə

tutulan güzəştlər və təminatlar mövcuddur, lakin bu güzəştlərin həyata keçirilməsi bəzən inzibati qərarlara bağlı olur ki, bu da hüquqi qeyri-müəyyənlik riskini artırır.

Bürokratik risklər isə ən çox icazələrin alınması, torpaq sahələrinin təyinatı, vergi və gömrük məsələlərinin rəsmiləşdirilməsi mərhələlərində özünü göstərir. Xarici investorlar, xüsusilə ilk dəfə bazara daxil olanlar, bu proseslərdə çoxsaylı mərhələlər, əlavə sənədlər tələbi və prosesin qeyri-rəqəmsal olması səbəbindən vaxt və resurs itkilərinə məruz qalırlar. Bundan əlavə, yerli idarəetmə orqanlarının təşəbbüskar fəaliyyət əvəzinə “gözləyici” mövqe tutması, həm də aidiyyəti qurumlar arasında koordinasiyanın zəifliyi, bürokratik yükü artıran faktorlardandır (Qasımov, 2022).

Nəticə etibarilə, siyasi, hüquqi və bürokratik risklərin eyni anda mövcudluğu xarici investora yalnız maliyyə baxımından deyil, hüquqi və strateji baxımdan da özünü təhlükədə hiss etməsinə səbəb ola bilər. Bu risklərin idarə olunması üçün şəffaf rəqəmsal idarəetmə sistemlərinin tətbiqi, “vahid pəncərə” prinsipi ilə icazələrin verilməsi və investisiya mübahisələrinin beynəlxalq arbitrajla həll mexanizmlərinin genişləndirilməsi kimi addımlar zəruri hesab olunur (World Bank, 2021).

1.2. Mübahisələrin arbitrajla həll mexanizmləri

Xarici investisiyaların turizm sektoruna cəlb olunmasında hüquqi mühitin sabitliyi və proqnozlaşdırıla bilməsi qədər, mövcud və potensial mübahisələrin effektiv və neytral formada həlli imkanı da mühüm rol oynayır. Azərbaycan Respublikasında investisiya mübahisələrinin həllində arbitraj mexanizmlərinin mövcudluğu və effektivliyi xarici investorların inamının formalaşmasında həlledici faktorlardan biridir.

Azərbaycan hüquqi sistemində arbitrajla mübahisələrin həlli həm daxili, həm də beynəlxalq mexanizmlərlə tanınır. Azərbaycan Respublikası “Beynəlxalq Ticarət Arbitrajı haqqında” UNCITRAL Model Qanununa əsaslanan milli qanunvericilik qəbul etmiş, 1999-cu ildə “Beynəlxalq Ticarət Arbitrajı haqqında” Qanunu qəbul etməklə arbitraj hüququ sahəsində beynəlxalq standartlara uyğun bir çərçivə formalaşdırmışdır. Həmçinin Azərbaycan Nyu-York Konvensiyası (1958-ci il tarixli “Xarici Arbitraj Qərarlarının Tanınması və İcrası haqqında” Konvensiya) tərəfdarıdır ki, bu da xarici arbitraj qərarlarının Azərbaycanda tanınması və icrasını təmin edir (UNCTAD, 2020).

Turizm sektoruna xarici investisiya yatan şirkətlər üçün arbitrajın üstünlüyü, ilk növbədə, neytral mühitdə, sürətli və ixtisaslaşmış qərar qəbulətmə prosesi təklif etməsidir. Mübahisənin yerli məhkəmələrdə uzun müddət sürməsi və obyektivliklə bağlı narahatlıqların olması investorların arbitraja üstünlük verməsinə səbəb olur. Arbitraj, xüsusilə kommertiya və investisiya müqavilələrində qarşı tərəflər üçün hüquqi təhlükəsizliyin təmin edilməsi baxımından daha əlverişli bir vasitə kimi çıxış edir (Sauvant, 2016).

Azərbaycan daxilində fəaliyyət göstərən Azərbaycan Respublikasının Beynəlxalq Arbitraj Məhkəməsi və Azərbaycan Beynəlxalq Kommertiya Arbitrajı Mərkəzi xarici sərmayədarlar üçün alternativ mübahisə həlli mexanizmləri təqdim edir. Lakin praktiki tətbiq sahəsində hələ də müəyyən problemlər qalmaqdadır: arbitraj qərarlarının icrası üçün məhkəmə icra mexanizminin bəzən ləng çalışması, prosesin inzibati maneələrlə qarşılaşması və yerli strukturların arbitraj qərarlarının icrası məsələsində tam təcrübəyə malik olmamaları (MIGA – Multilateral Investment Guarantee Agency, 2022).

Bundan başqa, investisiya mübahisələrinin həlli üçün ICSID (International Centre for Settlement of Investment Disputes) mexanizminə də istinad mümkündür. Azərbaycan hələlik ICSID Konvensiyasının üzvü deyil, bu isə böyük xarici investisiya layihələrinin qorunması baxımından müəyyən risklər yarada bilər. Bu kontekstdə Azərbaycanın ICSID mexanizminə qoşulması və dövlət-investor mübahisələrinin orada həlli imkanlarının yaradılması xarici investorların hüquqi təhlükəsizliyini daha da gücləndirə bilər (IDSID, 2022).

Nəticə etibarilə, mübahisələrin arbitrajla həlli mexanizmlərinin səmərəliliyi Azərbaycanın turizm sektoruna xarici kapital axınının davamlılığında əsas amillərdən biridir. Bu istiqamətdə arbitraj institutlarının praktiki fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi, arbitraj qərarlarının sürətli icrası və beynəlxalq investisiya arbitraj sistemlərinə inteqrasiyanın gücləndirilməsi vacibdir (UNCITRAL, 1985/2006).

1.3. Beynəlxalq investisiya sazişləri (BITs) və onların Azərbaycan turizm sektoru ilə əlaqəsi

Xarici investisiyaların qorunması və təşviqi üçün beynəlxalq investisiya sazişləri (BITs – Bilateral Investment Treaties) dövlətlərarası hüquqi çərçivənin əsas elementlərindən biridir. Azərbaycan Respublikasının xarici sərmayəçilərə daha əlverişli və etibarlı investisiya mühiti təqdim etməsi istiqamətində imzaladığı ikitərəfli investisiya sazişləri mühüm rol oynayır (UNWTO, 2022).

BIT-lərin əsas funksiyası xarici investorlara bir sıra təminatlar verməkdir. Bu təminatlara aşağıdakılar daxildir:

- Milli rejim və ən çox üstünlük verilən ölkə prinsipi (national treatment and most-favored-nation treatment);
- Ədalətli və bərabər rəftar (fair and equitable treatment);
- Mülkiyyətin müsadirədən qorunması (protection against expropriation without prompt, adequate and effective compensation);
- Sərbəst kapital transferi (free transfer of investments and returns);
- Beynəlxalq arbitraj yolu ilə mübahisələrin həlli.

Azərbaycan 50-dən çox ölkə ilə ikitərəfli investisiya sazişi imzalamışdır və bu sazişlər müxtəlif sektorları, o cümlədən turizmi də əhatə edir. Lakin əksər sazişlərdə turizm sektoru ayrıca qeyd olunmur, ümumi "sərmayə qoyuluşu sahələri" çərçivəsində nəzərdə tutulur. Bu isə, bəzən turizm layihələrinin spesifik hüquqi tələblərinə uyğun əlavə mexanizmlərin olmaması problemi yaradır (Aslanov, 2023).

Turizm sektoru üçün ən böyük risklərdən biri odur ki, bu sahədə sərmayə layihələri çox zaman torpaq istifadəsi, uzunmüddətli lisenziyalar, mədəni irsin qorunması kimi yerli hüquqi normativlərlə qarşılıqlı əlaqədə inkişaf etdirilir. Əgər BIT-lərdə və ya yerli qanunvericilikdə turizm investisiyalarının xüsusiyyətlərini nəzərə alan konkret hüquqi müdafiə mexanizmləri nəzərdə tutulmayıbsa, investorlar hüquqi qeyri-müəyyənliklərlə qarşılaşa bilərlər.

Azərbaycanın imzaladığı bəzi BIT-lərdə (məsələn, Almaniya, Fransa, Türkiyə və İsveçrə ilə) investisiyaların tam qorunması və beynəlxalq arbitraj imkanlarının tanınması turizm sahəsinə yönələn investisiyalar üçün də ümumi təminat yaradır. Buna baxmayaraq, praktiki tətbiq sahəsində turizmə xas spesifik risklər – məsələn, torpaq icarəsi müqavilələrinin uzunmüddətli sabitliyi, mədəni irs obyektlərinin istifadəsi ilə bağlı dövlət müdaxiləsi riskləri – BIT-lərdə birbaşa qeyd olunmadığından, xarici investorların tam hüquqi təminatını zəiflədə bilər.

Bu baxımdan, turizm sektoruna yönəlmiş spesifik BIT əlavələrinin və ya sahəyə dair xüsusi investisiya təşviqi müqavilələrinin (Investment Promotion Agreements) hazırlanması və tətbiqi Azərbaycanın xarici investisiya siyasətində müsbət dəyişikliklərə səbəb ola bilər. Eyni zamanda, bu istiqamətdə dövlət-özəl tərəfdaşlıq (PPP) mexanizmlərinin beynəlxalq hüquqi çərçivəyə inteqrasiyası da sektorun investisiya cəlbediciliyini artıracaqdır.

Nəticə etibarilə, BIT-lərin mövcud strukturu Azərbaycan turizm sektoruna xarici sərmayənin cəlb edilməsində mühüm təminat mexanizmi rolunu oynayır. Lakin sektorun spesifik ehtiyaclarını nəzərə alan hüquqi alətlərin təkmilləşdirilməsi xarici investorların hüquqlarının daha dolğun qorunması baxımından vacibdir.

1.4. Təvsiyə: *Investorlara hüquqi və maliyyə təminatı mexanizmlərinin inkişaf etdirilməsi*

Azərbaycan turizm sektoruna xarici sərmayənin davamlı və risklərin minimum olduğu şəkildə cəlb olunması üçün yalnız mövcud normativ bazanın möhkəmləndirilməsi kifayət etmir. Eyni zamanda investorlar üçün hüquqi və maliyyə təminatı mexanizmlərinin genişləndirilməsi və təkmilləşdirilməsi zəruridir.

Hüquqi təminat sahəsində ilk növbədə arbitraj mexanizmlərinin səmərəliliyinin artırılması, mübahisələrin həllində beynəlxalq standartların tətbiqi və xarici investorlara mülkiyyət hüququnun tam təmin olunması əsas prioritetlər kimi müəyyən edilməlidir. Bunun üçün aşağıdakı tədbirlər təvsiyə edilir:

- Azərbaycan Respublikasının ICSID Konvensiyasına qoşulması, beləliklə xarici investorların investisiya mübahisələrini beynəlxalq arbitrajda həll etmək imkanlarının genişləndirilməsi;
- Investisiya sahəsində ixtisaslaşmış yerli arbitraj mərkəzlərinin gücləndirilməsi və onların qərarlarının icrasında sürətli məhkəmə mexanizmlərinin yaradılması;

- İnvestisiya müqavilələrində sabitlik klauzalarının tətbiqi (stabilization clauses), yəni vergi və hüquqi dəyişikliklərin investora mənfəət təsir etməməsinə təminat verilməsi;
- İki vergi sazişlərinin (DTTs) artırılması və mövcud sazişlərdə investora konkret turizm layihələri üzrə hüquqi təminatların genişləndirilməsi.

Maliyyə təminatı mexanizmləri sahəsində isə investorların risklərini bölüşdürmək və investisiya mühitini cəlb edici etmək üçün aşağıdakı istiqamətlərdə tədbirlər həyata keçirilə bilər (MIGA, 2022):

- Dövlət tərəfindən sığorta və zəmanət mexanizmlərinin yaradılması, məsələn, "İnvestisiya Risklərinin Sığortalanması Fondu"nın təsis olunması;
- Dünya Bankı çərçivəsində fəaliyyət göstərən MIGA (Multilateral Investment Guarantee Agency) zəmanət proqramlarına qoşulmaq və xarici investorların risklərinə beynəlxalq təminat verilməsi;
- Turizm sahəsində iri layihələr üçün xüsusi kredit və maliyyə stimulları proqramlarının hazırlanması (aşağı faizli dövlət zəmanətli kreditlər və s.);
- Dövlət-özəl tərəfdaşlıq (PPP) mexanizmlərinin turizm sahəsində aktiv tətbiqi və uzunmüddətli gəlir təminatı əsasında müqavilələrin qurulması.

Xüsusilə Qarabağ və Zəngəzur bölgəsi kimi strateji regionlarda həyata keçiriləcək turizm layihələri üçün hüquqi və maliyyə təminatının gücləndirilməsi, yalnız investor cəlbini artırmayacaq, həm də bu bölgələrin davamlı iqtisadi inkişafına, sosial sabitliyə və regional inteqrasiyaya mühüm töhfə verəcəkdir.

Beləliklə, hüquqi və maliyyə təminatı sistemlərinin inkişaf etdirilməsi Azərbaycan Respublikasının xarici investisiya siyasətinin əsas dayaq sütunlarından biri olmalı və bu siyasət, xüsusilə turizm sektorunda, proaktiv yanaşma ilə həyata keçirilməlidir.

Nəticə

Azərbaycanın turizm sektoruna xarici investisiyaların cəlb olunması ölkənin qeyri-neft iqtisadiyyatının şaxələndirilməsi və regional inkişafın sürətləndirilməsi baxımından strateji əhəmiyyət daşıyır. Lakin aparılan təhlillər göstərir ki, siyasi, hüquqi və bürokratik xarakterli risklər bu sahəyə yönələn investisiya axınına məhdudlaşdırıcı əsas maneələrdən biridir.

Siyasi mühitin davamlı sabitliyə əsaslanması, hüquqi bazanın şəffaf və proqnozlaşdırıla bilən olması, mübahisələrin beynəlxalq standartlara uyğun sürətli və qərəzsiz həlli imkanlarının yaradılması xarici investorların inamını artırmaq üçün zəruridir. Beynəlxalq investisiya sazişləri (BITs) bu sahədə mühüm hüquqi təminatlar versə də, sektorun özünəməxsus xüsusiyyətlərini nəzərə alan daha spesifik hüquqi mexanizmlərin formalaşdırılması zərurəti də mövcuddur.

Eyni zamanda, investora təqdim ediləcək hüquqi və maliyyə təminatı mexanizmlərinin gücləndirilməsi – o cümlədən, ICSID mexanizminə qoşulmaq, dövlət zəmanətli investisiya sığortası proqramlarının yaradılması və PPP layihələrinin təşviq edilməsi – sektorun cəlb ediciliyini əhəmiyyətli dərəcədə artıracaqdır (ICSID, 2022).

Nəticə etibarilə, xarici investisiyaların Azərbaycan turizm sektoruna uğurlu cəlb edilməsi üçün kompleks yanaşmaya ehtiyac vardır. Siyasi və hüquqi sabitliyin qorunması, institusional islahatların davam etdirilməsi və investor maraqlarının balanslı qorunması istiqamətində ardıcıl tədbirlər görülməsi bu məqsədin reallaşdırılmasında əsas rol oynayacaqdır.

Ədəbiyyat

1. Aslanov, R. (2023). Xarici investisiyaların turizm sektoruna cəlb olunması və hüquqi təminatlar. *Azərbaycan Hüquq və İqtisadiyyat Jurnalı*, 4(2), 55–72.
2. Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyi. (2022). *Azərbaycan Respublikasında turizmin inkişafı üzrə 2022–2026-cı illər strategiyası*. <https://economy.gov.az>
3. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi. (1999). *Beynəlxalq ticarət arbitrajı haqqında qanun*. <https://meclis.gov.az>
4. Azərbaycan Respublikası Prezidenti. (2021). *Azərbaycan 2030: Sosial-iqtisadi inkişafa dair milli prioritetlər*. <https://president.az/articles/50474>

5. Dolzer, R., & Schreuer, C. (2012). *Principles of international investment law* (2nd ed.). Oxford University Press.
6. ICSID. (2022). *ICSID caseload statistics (Issue 2022-2)*. International Centre for Settlement of Investment Disputes.
7. MIGA – Multilateral Investment Guarantee Agency. (2022). *Annual report*.
8. OECD. (2015). *Policy framework for investment*. OECD Publishing.
9. Qasimov, Ş. (2022). İnvestisiya mübahisələrinin arbitrajla həlli mexanizmləri və regional perspektivlər. *Milli Hüquq Jurnalı*, 2(1), 40–53.
10. Sauvant, K. P. (2016). *International investment law and policy making in developing countries*. Cambridge University Press.
11. UNCITRAL. (2006). *Model law on international commercial arbitration*. United Nations Commission on International Trade Law. (Original work published 1985)
12. UNCTAD. (2020). *World investment report 2020: International production beyond the pandemic*. United Nations Conference on Trade and Development.
13. UNWTO. (2022). *Tourism investment guidelines for sustainable destinations*. United Nations World Tourism Organization.
14. World Bank. (2021). *Global investment competitiveness report 2021/2022: Rebuilding investor confidence in times of uncertainty*. World Bank.

Daxil oldu: 29.12.2025

Qəbul edildi: 03.03.2026